

Het Duurzaam Nationaal Inkomen in de Tweede Kamer

1995 Juni 2005 stelt Groen Links Kamervragen over het rapport van de club van Rome¹ Op de vraag of de regering bereid is met een plan van aanpak te komen waarin de aanbevelingen van de club van Rome beleidsmatig worden uitgewerkt, antwoordt de Minister van Financiën² dat hij vanwege de vele activiteiten in Nederland die in de lijn liggen van de aanbevelingen van de club van Rome, een apart plan van aanpak niet nodig acht.

Eind 1995, tijdens de behandeling van de begroting van Economische Zaken voor 1996, neemt de Tweede Kamer de motie Wolffensperger (D66) aan, waarin de regering verzocht wordt om het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Centraal Planbureau (CPB) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) opdracht te geven vóór prinsjesdag 1996 een proeve van een op milieukosten gecorrigeerd BNP uit te werken.

1996 De Minister van Economische Zaken³ reageert op de motie Wolffensperger met het *plan van aanpak groen nationaal inkomen*.⁴ Het plan is tot stand gekomen in overleg tussen het Ministerie van Economische Zaken (EZ), het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), het CPB, het CBS, het RIVM en de Centrale Commissie voor de Statistiek. In de zomer van 1997 zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd over de voortgang en de resultaten van de uitvoering van het plan van aanpak

1997 De Minister van Economische Zaken⁵ informeert de Tweede Kamer over de voortgang en resultaten van het *plan van aanpak groen nationaal inkomen*.⁶ Vanwege mogelijke methodologische knelpunten⁷ wordt eerst een haalbaarheidstudie uitgevoerd naar de berekening van Duurzaam Nationaal Inkomen. Deze haalbaarheidstudie wordt uitgevoerd door Instituut voor Milieuvraagstukken van de Vrije Universiteit, in samenwerking met RIVM en CBS. Zodra de resultaten van deze studie gereed zijn, bezien de Ministers van EZ en VROM op welke wijze vervolg wordt gegeven aan deze studie.

1999 De Minister van Economische Zaken⁸ informeert de Tweede Kamer over de resultaten van het plan van aanpak groen nationaal inkomen⁹ Op basis van de haalbaarheidsstudie heeft de Minister eind 1997 besloten tot een meerjarig, gefaseerd onderzoek naar de berekening van het Duurzaam Nationaal Inkomen (DNI) voor 1990, volgens de methode Hueting. De eerste fase van dit onderzoek is in maart 1999 afgesloten met een voorlopig tussenrapport. De wetenschappelijke begeleidingscommissie heeft publicatie van dit rapport uitgesteld, totdat enkele

---

¹ Wouter van Dieren, 'De natuur telt ook mee; naar een duurzaam nationaal inkomen', Het spectrum, 1995, IMSA Amsterdam.

² G. Zalm

³ Weijers

⁴ TK 1995/1996, 24 400 XIII, nr. 48, Juni 2001. Het volledige plan bestond uit vier hoofdactiviteiten:

- Verbetering van statistische basisgegevens: NAMEA en balansen
- Uitgebreidere presentatie van samenhangende milieu- en economie-gegevens
- Milieu en economie in verkennende beleidsstudies
- Berekening van een 'groen' of duurzaam nationaal inkomen

⁵ Wijers

⁶ TK 1996/97, 25 405, nr. 2, 23 juni 1997, 12 juni 1996

⁷ De Minister verwijst naar een studie van de Europese Unie waarin naar deze methodologische problemen wordt verwezen.

Zie: *Methodological problems in the calculation of environmentally adjusted national income figures, Study for the European Commission*, Directorate General XII, Contract No. EV5V-CT94-0363, Brussels, 2 volumes. I

⁸ A. Jorritsma

⁹ TK 1999/2000, 25405, nr. 29, 17 november 1999

verbeteringen in het rapport zijn aangebracht en enkele niet behandelde milieuthema's nader zijn verkend. Verwacht wordt dat het totale onderzoek (naar het duurzaam nationaal inkomen voor 1990) in 2000 is afgerond.

- 2001** De Tweede Kamer ontvangt het eindrapport: *'Final report on calculations of a sustainable national income according to Hueting's methodology'*, met begeleidende brief¹⁰. Het rapport komt tot de conclusie dat het DNI voor 1990 47 tot 50% lager ligt dan het standaard Nationaal Inkomen (NI). Op basis van deze uitkomsten besluit de Minister van Economische Zaken¹¹ tot een vervolg traject, waarin het DNI elke vijf jaar (1995, 2000 etc) wordt berekend. Verder wordt besloten om de verworven kennis in te brengen in Internationale fora zoals EU, OECD en de VN.

Tijdens de behandeling van de begroting van het Ministerie van VROM voor 2002 dient Bolhuis (..) een motie, waarin hij de regering verzoekt om voldoende middelen beschikbaar te stellen om het project voortgang te doen vinden, daarbij CBS en RIVM te betrekken en over de resultaten daarvan de Kamer voor het zomerreces 2002 te informeren¹². De motie wordt aangenomen. Als gevolg van de motie Bolhuis wordt door het Ministeries van VROM en EZ een projectplan opgesteld gericht op voortzetting organisatie en financiering van nieuwe DNI berekeningen¹³.

- 2002** De kamer ontvangt een brief met daarin de berekening voor het Duurzaam Nationaal Inkomen voor 1995.

- 2003** Tijdens de behandeling van de begroting van het Ministerie van VROM voor 2004 dient Duyvendak (PvdA) een motie in¹⁴, waarin hij de regering verzoekt de berekeningen van het Duurzaam Nationaal Inkomen te continueren¹⁵. De Minister houdt de motie aan¹⁶

- 2004** In Juli ontvangt de Tweede Kamer het RIVM rapport *'Sustainable National Income: A trend Analyses for the Netherlands for 1990-2000'*¹⁷. Het rapport bevat berekeningen van het DNI volgens Hueting voor 2000 en een trendanalyse voor 1990-2000. In de begeleidende brief¹⁸ trekt de Minister van Economische Zaken¹⁹ de conclusie dat 'de belangrijkste uitkomst is dat het verschil tussen het Duurzaam Nationaal Inkomen (DNI) en het standaard Nationaal Inkomen (NI) kleiner is geworden. Het DNI is gedurende de geanalyseerde periode sneller gegroeid dan het NI, er is dus sprake van ontkoppeling. Naar aanleiding van de aangehouden motie van Duyvendak deelt de Minister mee dat na de berekening van het DNI voor 1990, 1995 en 2000, de tijd is gekomen om het DNI wat verder van de Ministeries te plaatsen. Daarop anticiperend hebben de ministeries van EZ en VROM geen middelen begroot voor toekomstige DNI - berekeningen. De verantwoordelijkheid voor de berekeningen van het DNI wordt verschoven naar RIVM (in samenwerking met CBS en IVM). Het RIVM krijgt hiervoor financiële middelen. Deze moeten nog formeel worden vastgelegd. De staatssecretaris van Milieu²⁰ neemt het DNI dossier over van EZ.

---

¹⁰ AEP/01031642, juni 2001

¹¹ A. Joritsma

¹² 28 000 XIII, nr. 26, November 2001

¹³ In augustus 2003 wordt door VROM, in overleg met EZ, aan het RIVM opdracht gegeven om het DNI voor 2000 te berekenen.

¹⁴ 29 200 XI nr. 50, 13 november 2003

¹⁵ In de begroting voor 2004 zijn geen middelen gereserveerd voor de berekening van het DNI voor 2005.

¹⁶ De Minister komt er op een later tijdstip nog op terug

¹⁷ Marjan Hofkes, Vincent Linderhof, Reyer Gerlagh, *Sustainable National Income: A trend Analyses for the Netherlands for 1990-2000, June 2004*

¹⁸ TK, 2003/2004, 29 200 XI, nr. 125

¹⁹ L.J. Brinkhorst

²⁰ Van Geel

Eind 2004 stellen de Tweede Kamerleden Duyvendak (GroenLinks), Samsom (PvdA), Van der Ham (D66), Huizinga-Heringa (CU) en Van Velzen (SP) schriftelijke vragen aan de staatssecretaris van Milieu²¹ over de berekening van het Duurzaam Nationaal Inkomen (DNI). Zij menen dat de Minister van Economische Zaken de Tweede Kamer verkeerd heeft geïnformeerd over het verloop van het verschil tussen het DNI en het NI over de periode 1990-2000. De afstand zou niet kleiner, maar groter zijn geworden²². Verder vragen ze of de Staatssecretaris bereid is, gezien de wensen van de Wereldbank²³, en de OESO²⁴ en de Kamer²⁵, om het DNI verder te laten uitwerken, door aanvulling met nog ontbrekende thema's van het DNI en modelverbetering. Hoewel de Staatssecretaris erkent dat strikt genomen beide varianten van het DNI vernoemd hadden moeten worden²⁶, komt hij niet terug op het besluit om de verantwoordelijkheid voor toekomstige DNI-berekeningen naar het RIVM te verplaatsen.

Daarna wordt het stil rond het Duurzaam Nationaal Inkomen.

---

²¹ Van Geel

²² RIVM rapport: *Sustainable National Income: A Trend Analyses for the Netherlands for 1990-2000*, pagina 23, regel 9 en 10 van de eerste alinea.

²³ 'Report on the World Bank Seminar on Economic Growth and Valuation of the Environment, A Debate on Sustainable National Income' Economenblad Memorandum nr. 1, 2002

²⁴ ²⁴ In 2001 respectievelijk 2002 hebben zowel de World Bank, als de OECD een internationaal seminar aan het DNI gewijd. Tijdens deze bijeenkomsten werd door de gedelegeerde aangedrongen op berekening van het DNI voor andere landen, met name voor ontwikkelingslanden, en op uitbreiding met de milieuthema's die van belang zijn in ontwikkelingslanden. Er is om deze aanbevelingen te realiseren, een Foundation for research on Sustainable National Income (FSNI) opgericht (2004) die domicilie heeft bij het CE te Delft. De hiervoor benodigde subsidies blijven echter uit.

²⁵ Motie Bolhuis c.s., 28 000XIII, nr.26

²⁶ Bij de berekening van het DNI wordt steeds met twee cijfers gewerkt, een hoge en een lage variant. De varianten en de bandbreedte die daarmee geschetst wordt, geven uitdrukking aan de onzekerheid over de invloed van het buitenland op de hoogte van het duurzaam nationaal inkomen. In de hoge variant is het verschil afgenomen, in de lage variant toegenomen. De heer Hueting ziet zijn gedachtegoed het best weerspiegeld in de lage variant van het DNI. Volgens hem hoeft het afnemende verschil tussen DNI en NI in de hoge variant van het DNI niet noodzakelijk te duiden op milieuverbetering, maar kan ook het gevolg zijn van de verplaatsing van vervuilende activiteiten naar ontwikkelingslanden.